

Hangulatok és zajok

Lassan itt az ősz, a gyerekek megkezdték iskolai tanulmányait. Ebből egyenesen következik, hogy kevesebb idejük jut a játszótérre, megcsappant szabad idejük is. Erről jut eszembe; tavasszal írtam egy cikket arról, hogy megértik-e az idősebb emberek a hancurozó gyerekeket, elviselik-e indulatok nélkül zajongásaikat. A példákat ugyan egy konkrét lakóház élete, mindennapjai szolgáltatták, a megtörtént esetek az említett bérház folyosóiról, szűkös udvarából szivárogtak el hozzám, de pontos címet nem adtam közre. Ennek azután az lett az eredménye, hogy több helyről is hevesen, élénken reagáltak az írásra. Ezúttal nem a kisgyermek szülei, hanem az idősebb generáció képviselői ragadtak tolat, emelték föl a telefonkagylót. Adatokkal egészítették ki megállapításaimat és újabb példákat mondtak el. „Audiatur et altera pars!” — hallgattassék meg a másik fél is, — írta levelében Z. I.-né. Bár azt is előrebocsátotta, hogy a megjelent cikk mondani-valójával egyetért.

Megemlítette, hogy nem állnak tőle távol a gyermekek, mivel szakmája, hivatása is hozzájuk köti. S megtudja különböztetni, mi a gyermeki játék, az önfeléd hancurozás, a kicsinyek életkorával együttjáró csínytevés, huncutkodás, s mi az, amikor már randalírozás, rongálás, mások bosszantása történik tudatosan, s egyáltalán nem véletlenül. Különösen akkor éreznek így az idősebb emberek, ha azt is tapasztalják, hogy a kisgyermek szülei nem hogy fékeznek a játék határait túllépő gyerekeiket, hanem egyetértéssel nyugtazzák cselekedeteiket.

Ahol levelírónk, Z. I.-né lakik szintén társasház, sokkal többen laknak benne, mint amely ház fletét megemlítettem korábbi írásomban. Mondani sem kell, hogy náluk is több a fiatal házas, mint a középkorú vagy idősebb család. A ház udvara bizony ott is parányi, zárt betonkaton, mely a hangoskodást, dübörgést, zajongást többszörösen fölhangítja, mint egy szabadabb térség. Házuk környékét is pontosan körülírta, megjegyezte, hogy harmincnál is többen laknak a társasházban, sok a gyermek, kiket szeretettel vesznek körül, nemcsak a szülők, de a gyerek nélküli idősebb emberek is. Azt is megjegyezte, hogy a legtöbb kisgyerekre évek során sem kell rászólni, mert „igen aranyosak, rendesek, bár éppen olyanok, mint minden ilyen korban levő csemete”, tehát hancuroznak, sikongatnak, bujósokkáznak, játszanak, ahogyan koruknál fogva természetes.

„Zajok és hangulatok”. — írtam korábban, s valahogy nem akartam megérteni, hogy az idősebb korosztály, a nagyszülők, vagy a gyermekeiket éppen kibocsátó középkorúak miért válnak idegessé, ha a gyerekek zajongásait hallják? Elképzelhető, hogy éppen elegendő volt ebből a ricsajból tíz-húsz éven keresztül? Legyen végre nyugodtság. Talán érthető is ez a kívánság. Ha magamból indulnék ki, akkor is helytálló. Gyermekeim már elröppentek, unokáim még nincsenek. Bár magam egy tízezeres házban lakom, a szomszéd házak is ekkoraiak. Elképzelheti minden olvasó, hogy lépcsőházanként negyven család éldegél — százméterszer százméteren legalább négyszer negyven — vagyis százhatvan család. A többség itt is fiatal házaspár, sok a gyerek, sőt, — mivel éppen a mi épületünk előtt alakították ki a játszótérrel és a „dühöngőt” — távolabbi lakóházak gyerekei is ide jönnek játszani, olykor a közeli óvoda és iskola napköziseit is elvezetik egy-egy óráckára az itt levő hinták, csúszdák világába nevelőik. Mondanom sem kell, van ricsaj, veszekedés, kiabálás. Ha zavar, becsukom az erkély ajtaját, ablakát. De a csend sem szebb, az sem megnyugtatóbb lelkemnek. Inkább legyen zsvaj.

Természetesen zsvaj és zsvaj közt vannak különbségek. A levelet író asszonság is erről mondott el példákat. Mit is tettek az említett panaszos asszonyka kárára ezek a gyerekek? Előjáróban hadd említsem meg, hogy az „öreges” nem is arra panaszkodtak, hogy a kisgyermekesek rossz-

szalkodnak. Inkább megneveztek néhány vásott fiút, kik valóban bosszantották, a „rigolyás” idősebb férfiakat, asszonyokat. Rengeteg példát felsorakoztattak, némelyik mosolyt fakasztott bennem, de azt is nyugtáztam, hogy bizony leleményesek ezek a gyerekek. Komolyan fogtam föl panaszaikat, de eszembe jutott az is, hogy valamikor én és barátaim milyen szegényesek voltunk leleményben. Emlékszem, egyszer a szomszédos ácsmesterék házában eresztől összeszedtünk vagy tíz darab verebet, s elmentünk a legközelebbi moziba és a film forgatása közben kiengedtük a szürke madárkakat. Volt nagy riadalom, mert a verebek, a fény felé repülve nekicsapódtak a vászonnak, ahol éppen természetrajzot produkáltak. Kialtottak is a nézők; „Hogyan kerültek verebek a sasok közé!” Valahogy olyformán, hogy mi gyerekek is nagyon-nagyon rosszak voltunk. Anyám akkor azt mondta, hogy pontosan olyanok vagyunk, mint mi voltunk ilyen korunkban.

Milyenek is a mai gyerekek? Lehet, hogy sem rosszabbak, sem jobbakk, mint „őseik”. Milyen dolgokat is említett föl levelében panaszosunk? Ilyeneket: „J. B. tizenhárom éves gyermeke társával együtt a késő esti órákban zseblámpával bevilágított P. B.-né lakásába, álmából felriasztva az egyedül élő beteg és idős asszonyt. Ugyanezek a gyerekek majdnem felgyújtották a lomkamrát, szerencsére a tűzesetet a gondnoknak sikerült megelőznie.” Erre magam is azt mondom, hogy szerencsére, mert a tűz nem gyerekjáték!

Remélem nem haragszanak meg az idősebbek, a velem egykorúak sem, ha további idézeteket adok közre az említett panaszos leveléből. Valaki a házból valószínűleg panaszkodott: „... a gyerekek hulladékokat dugdosnak a postai levélsekrenyembe. Egyik szomszédom ajtajának zárját homokkal tömítették. Ami ennél is fölháborítóbb. A K. egyik este úgy pikulázott, hogy a pikulát rászorította B.-né lakásának falára. Ezeket B.-né is tanúsítja.” Mit mondjak erre? Rábízom a véleményalkotását az olvasóra.

Tovább megyek, idézem a levelet, de engedjék meg, hogy a levélben szereplő személyeket csak elváltotatott monogrammal jelezsem. „A ház belső rendje akkor kezdett megbomlani, amikor naponta, rendszeresen, vasárnapot és ünnepnapot sem kihagyva, este későig üvöltöztek, futbalcsatákat folytattak a zárt betonos udvaron. A vasból levő garázs ajtóknak rúgott labdák pokoli dübörgést okoztak. A futballal betörték minden ablakot, szétörték a világítási búrákat. Az Állami Biztosító egy ideig fizette a töréseket, de a rossz gyerekek szülei egy esetben sem fizettek... Több esetben barátok, házon kívüli idegen gyerekek is részt vettek az udvari csatákban, sok esetben pedig a szülők a körüljárókról hangosan biztatták a

gyerekeket. Tetőzte a helyzetet, hogy a gyermekek csatái után az apukák is, este későig futbalcsatákat vívtak, sok esetben házon kívüli idegeneket is bevontak ebbe.”

Ebbe valóban nehéz belenyugodni. A „sértettek” sem nyugodtak meg. Miért focizzanak azok a vásott kölykök, sőt hova fejlődik a világ, még a szülők is követik gyerekeik példáját! Jöjjön a per. „Jogos védelmünk érdekében először 1980-ban fordultunk a tanácshoz, ahol a legrosszabb gyerekek szüleit figyelmeztetésben részesítették és a futballozást, valamint az erős zajt okozó játékokat megtiltották. Egy másik tárgyaláson E. B.-né részesítették figyelmeztetésben. Istenem, mit is mondhatnék én, az az ember, aki nem társasházban lakik, hanem csak százhatvan lakót körülvevő piciny környezetben. Semmit. Föl sem tudom fogni ezeket az indulatokat.

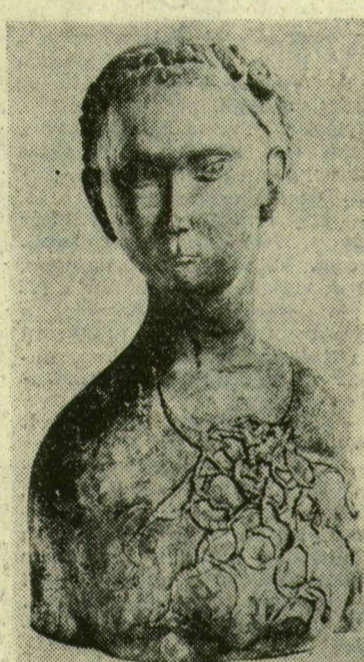
Persze, vannak olyan dolgok, amelyeket magam sem tudok megérteni. S ez esetben éppen az idősebb emberek pártjára állok. Tudniillik, az már sűrűje a rossz-hiszeműség határát, ha egy fiatal fiú vagy lány a szülei hallatára sértegeti az idősebb szomszédokat. Földidezek erre is példákat az említett leveléből: „A helyzet odáig fajult, hogy C. Z. gyermeke személtádnak nevezett, az egyik gyerek pedig nekifutott a szomszédoknak, aki idős és beteg ember. Mondhatnánk még példákat: Idős ember ajtaja elé a gyerekek spárgáról leeresztve, büdös sajtot lógattak, s amikor szólt nekik, öreg csösznek titulálták. A tizenéves fiúk ütogetik a lépcsőház vaskorlátját, görkorcsolyáznak. Azt szeretnénk, ha legalább vasárnap délutánonként lenne egy kis csendes idő házunkban.”

Levelírónk idézett saját írásomból is, amelyben azt fejtegettem, hogy lássuk be, nem egyedül élünk ezen a sárgolyón, társas lények vagyunk, viseljük el egymást barátságban, szeretetben. Ma is ezen a véleményem vagyok, de megértem az idősebb embereket is. A dolog valóban két oldalú. Audiatur et altera pars, — mind a két oldalt hallgassuk meg, de tiszteljük is e két oldal kívánalmait. Tűlkapások előfordulnak az öregeknél és a gyerekeknél egyaránt. Magam arra hajlanék, hogy a középkorúak egy pillanatra gondolkodjanak el azon: holnap már ők lesznek öregek. Vajon milyen hangulatokat, zajokat viselnek el szívesen? A tiszta szívből jövő a gyermeki lelkekből fakadó túlkapásokat is fogadjuk el, le van ezért ennek is két oldala; nyugodtan figyelmeztessük saját gyerekeinket is, ha azok véletlenül, a játék hevében túllépjék a megengedett kereteket. Legyünk egymáshoz megértéssel. S még egyszer visszatérnék írásomra, melyből panaszosunk is idézett: „Lássuk be, hogy nem egyedül élünk ezen a sárgolyón, társas lények vagyunk.” Ez viszont éppen úgy érvényes öregekre, vagy fiatalokra, mint bárcikire. Legyünk megértő emberek.

GAZDAGH ISTVÁN

Fiatalok kiállítása

Szegeden, az Ifjúsági Házban látható a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának idei kollektív sereg-szemléje. Székesfehérvár és Pécs után most harmadszor rendezik vidéki városban a 35 éven aluli festők, grafikusok és szobrászok évi bemutatkozásukat. A Stúdió mintegy három és félszáz tagja közül 109 művész kétszáz munkája került közönség elé: festmények, szobrok, érmék, grafikai-lapok és öt térkonstrukció. A Stúdió '81 című, sokszínű tárlat föl-sorakoztatja képzőművészetünk legfiatalabb nemzedékének eredményeit, reprezentálja törekvéseit, felmutatja kísérleteit. A színes anyagban meghökkentő művek is helyt kaptak a hagyományos témák és műfajok mellett. A jelentős érdeklődésre számot tartó országos seregszemle szeptember 20-ig tekinthető meg — keddi kivételével — a Tisza-parti Ifjúsági Házban. (A reprodukciókat Somogyi Károlyné készítette)

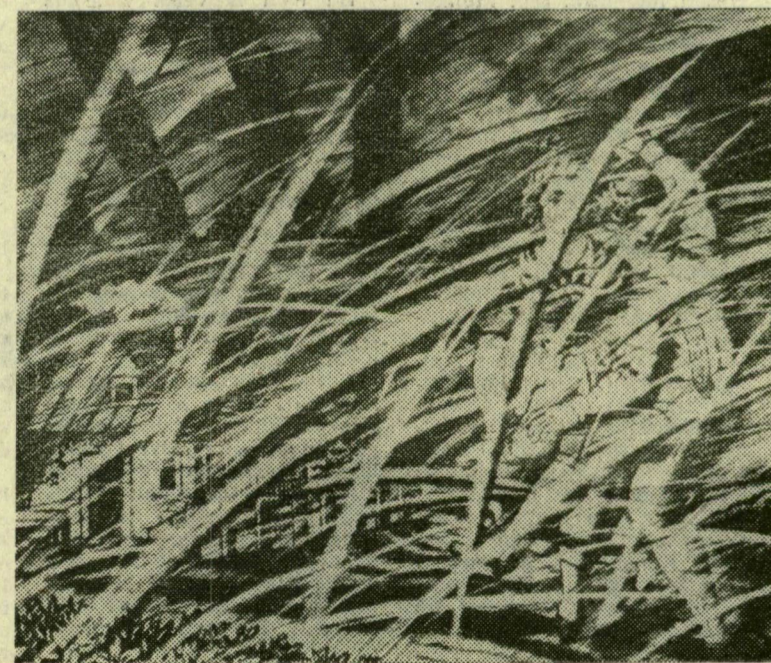
KATONA ZSUSZA PORTREJA

MAROSVÁRI GYÖRGY SZÜLEIM CÍMŰ ALKOTÁSA

TÓTH JULIANNA A KÖFARAGÓ CÍMŰ DOMBORMŰVE

KELEMEN KÁROLY RADÍRFESTMÉNYE

Serfőző Simon

Nem az vagyok

A jércével kapirgáló öcskös, aki voltam, nem ismerne rám, ha találkozna velem, s akire alig hasonlítok már.

Nem az vagyok, aki esténként a kéményfarkincás tanyában álmoskodtam valamikor, s akit nyulak hívtak játszani a meleg dűlőre, bekiabáltak az ajtón.

S aki még sokáig várt vissza a küszöb-magaslaton. Látta néha a messze fel-fellobogó arcom, amerről visszahívni engem.

Fölágaskodtak a szélben, vágtattak volna nyihogva utánam a földék.